

ДОКЛАД

НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**СЪГЛАСНО ЧЛ. 63 ОТ НАРЕДБА ЗА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ И ЗА
НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ**

СЪДЪРЖАНИЕ

	стр.
I. УВОД.....	3
II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	3
III. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД.....	3
III.1. Цели.....	3
III.2. Информация.....	3
III.3. ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица.....	5
III.4. Система за разделно събиране на НУБА.....	6
IV. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА.....	6
IV.1. Пуснати на пазара в страната батерии и акумулатори.....	6
IV.2. Събрани негодни за употреба батерии и акумулатори.....	6
IV.3. Рециклирани НУБА.....	7
IV.4. Изпълнение на целите по разделно събиране и рециклиране на НУБА.....	8
V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО СЪБИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.....	9
VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕЦИКЛИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.....	9
VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	9

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

Наредбата - Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (ДВ, бр.2 от 08.01.2013г.с ПМС №351 от 27.12.2012г. обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.)

ЗУО – Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.)

Наредба № 2 - Наредба № 2 от 22 януари 2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (отм. ДВ. бр.49 от 13 Юни 2014г.)

МОСВ - Министерство на околната среда и водите

ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда

РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води

ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда

НСИ - Национален статистически институт

АМ - Агенция Митници

НАП – Национална агенция за приходите

КЗП-Комисия за защита на потребителите

БА – Батерии и акумулатори

НУБА – Негодни за употреба батерии и акумулатори

НУАБА – Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори

НУИБА – Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори

НУПБА – Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори

ИУЕЕО - Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

ИУМПС - Излезли от употреба моторни превозни средства

ООп- Организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори

I. УВОД

Докладът представя основни изводи за прилагането на разпоредбите на Наредбата на национално ниво, за отчетната 2013г.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

С Наредбата се определят задълженията на лицата и изискванията за пускане на пазара на БА, както и изискванията за третиране, и транспортиране на НУБА. Основните източници на информация са:

- Лица, притежаващи документ за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на чл.57 от Наредбата;
- Организации по оползотворяване;
- Лица, изпълняващи задълженията си индивидуално;
- ПУДООС;
- АМ;
- НСИ;
- НАП;
- КЗП.

III. ОСНОВЕН ПРЕГЛЕД

III.1. Цели

Лицата, които пускат на пазара БА са длъжни да осигурят събирането на количество НУБА, отговарящо на съответния за вида БА коефициент на събираемост.

Цели по събиране за 2013г.:

НУПБА	НУАБА	НУИБА
≥ 35% коефициент на събираемост	≥ 100% коефициент на събираемост	≥ 25% коефициент на събираемост

Лицата, които пускат на пазара БА , включително вградени в уреди и моторни превозни, предприемат мерки за постигане на следните цели по рециклиране:

Цели по рециклиране за 2013г.:

Оловно-кисели БА	Никел-кадмиеви БА	Други БА
≥ 65% рециклиране от теглото на материалите	≥ 75% рециклиране от теглото на материалите	≥ 50% рециклиране от теглото на материалите
възможно най-висока степен на рециклиране на оловото	възможно най-висока степен на рециклиране на кадмия	

III.2. Информация

За извършване на дейностите по третиране на НУБА, лицата трябва да притежават съответните разрешения, издадени от компетентните органи.

Лицата, които пускат на пазара БА, включително вградени в уреди и моторни превозни средства имат задължение да се регистрират в регистър, поддържан от ИАОС. Всички данни от регистъра са публично достъпни (http://eea.government.bg/mro/Registers/REG_MRO_BA_PUSKA.aspx).

Регистрацията е еднократна и безплатна, чрез „Информационна система за лицата, пускани на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци“.

На всяко тримесечие лицата, заплащащи продуктова такса за БА в ПУДООС, ООп и лицата изпълняващи задълженията си индивидуално, подават информация в ИАОС за количествата пуснати на пазара БА. ИАОС публикува обобщените данни за периода на интернет страницата си: (http://eea.government.bg/bg/prev_nsmos/waste/ba/index.html).

Лицата, извършващи дейности с НУБА, водят отчетни книги и предоставят годишни отчети, съгласно реда и образците на Наредба № 2 (отм.).

Годишни отчети се предоставят в ИАОС от лицата, извършващи дейности по:

- събиране на НУБА;
- транспортиране на НУБА;
- оползотворяване/обезвреждане на НУБА;

ООп и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, предоставят в ИАОС информация за предприетите мерки за организиране на дейностите по екологосъобразното събиране и третиране на НУБА. ПУДООС предоставя в ИАОС информация за събраните средства от продуктови такси, платени за БА.

КЗП предоставя на ИАОС информация за осъществения контрол за съответствието с Наредбата на пусканите на пазара БА.

ООп притежаващи разрешение за 2013г. са:

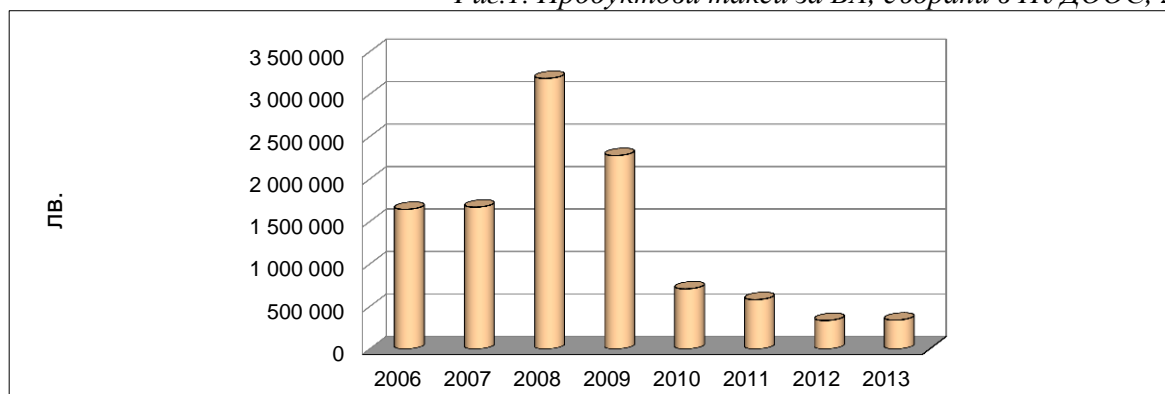
- “Екобатери” АД - № ООп-НУБА-01-00/01.02.2013 г.
- “Национална организация по оползотворяване и рециклиране на отпадъци” АД – № ООп-НУБА-02-00/25.02.2013 г.
- “Рекобат” АД – № ООп-НУБА-03-00/25.02.2013 г.
- “Нуба рециклиране” АД – № ООп-НУБА-04-00/27.02.2013г.
- “Трансинс батери” ООД – № ООп-НУБА-05-00/28.02.2013г.
- “Екобулбатери” АД – № ООп-НУБА-06-00/05.03.2013г.
- “Норд елрециклинг” АД – № ООп-НУБА-07-00/05.03.2013г.

Лице, изпълняващо задълженията си индивидуално за НУБА е „Монбат“ АД, - № ИНД-НУБА-01-00/15.01.2013г

Лицата, които не членуват в ООп и не са индивидуално изпълняващи задълженията си, имат задължение да заплащат продуктова такса в ПУДООС.

Представено е сравнение (фиг.1) за събраните продуктови такси за БА, в ПУДООС за периода 2006-2013г.

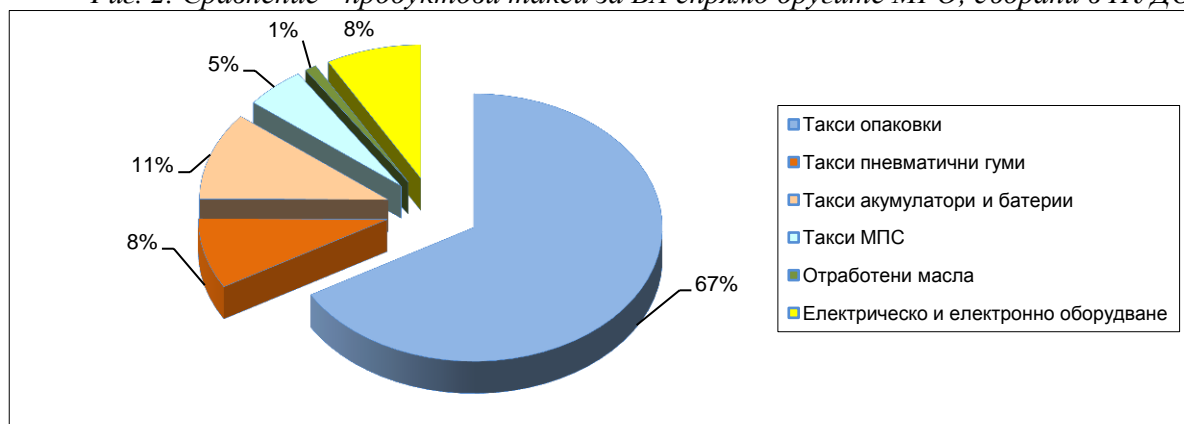
Фиг.1. Продуктови такси за БА, събрани в ПУДООС, 2006-2013г.

Източник: ПУДООС

През последните години се наблюдава значително намаляване на средствата постъпили в ПУДООС от продуктови такси за БА, като основна идентифицирана причина за тази тенденция е предпочитанието на лицата, които пускат на пазара БА да изпълняват задълженията си чрез колективна система. При направено сравнение делът на платените продуктови такси в ПУДООС за БА е 11 % от приходните такси по ЗУО. Най-голям е делът на продуктите такси, платени в ПУДООС за опаковки (фиг.2).

Фиг. 2. Сравнение - продуктови такси за БА спрямо другите МРО, събрани в ПУДООС, 2013г.

Източник: ПУДООС

III.3.ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица

В систематизиран вид, са описани основните мерки предприети от ООп и индивидуално изпълняващи задълженията си лица, за управлението на НУБА (табл.1).

Табл.1. Предприети мерки от ООп

МЕРКИ				
Привличане на нови членове	Намаляване на размера на продуктовата такса	Оказване на методическа помощ на всеки член	Кампании за разясняване на дейността на организацията	
Информирани и насърчаване на обществото за прилагане на разделно събиране на НУБА:	Оптимизиране на местата за събиране на НУБА	Информация за промяна в поведението на потребителите	Изработване на реклама	Срещи с общини, браншови организации, училища, фирми и др.
Намаляване съдържанието на тежки метали, вложени в производството на БА, разработени от производителите	Оказване на методическа помощ	Възможност от страна на ООп за намаляване на размера на вноската		
Предприети мерки при временно прекъсване на събирането на НУБА	Изплащане на възнаграждение за събрани и предадени НУБА	Въвеждане в действие на отчетна система	Залагане на резервен процент на разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на НУБА	Текущ контрол и провеждане на регулярно одитиране
Изпълнение на целите за разделно събиране и рециклиране на НУБА	Сключване на договори само с дружества за събиране и рециклиране на НУБА, притежаващи необходимите разрешителни документи	Поставяне на контейнери на достъпни обществени места и т.нар мобилни пунктове за събиране на НУБА	Предаване за рециклиране на НУБА в други държави в ЕС, при спазване на изискванията на регламент Регламент(ЕО) №1013/2006	Разполагане на контейнери за разделно събиране на НУБА в търговските обекти
Мерки за компенсиране на негативните влияния върху цената на материали	Буферно складиране на материали от НУБА до отминаване на негативното влияние на цената	Набиране на финансов резерв годишния оборот		

Ш.4. Система за разделно събиране на НУБА

За постигне максимално висока степен на събираемост на негодните за употреба батерии и акумулатори с всяка изминала година от влизането в сила на Наредбата се разширява обхвата на системата за разделно събиране на НУБА. Организациите по оползотворяване на НУБА и лицата, изпълняващи задълженията си по Наредбата индивидуално, съгласно задълженията си сключват договори за разделно събиране на портативни и/или автомобилни НУБА и обхващане на минимален брой жители, обслужвани от системите за организирано разделно събиране на НУБА.

Съгласно данните на ООп и лицата, изпълняващи индивидуално задълженията си по Наредбата в 251 общини има изградена система за разделно събиране НУПБА, т.е в 95% от общините на територията на страната. През последните години се наблюдава значително увеличение на обхванатите общини от системите за разделно събиране на НУБА. Спрямо 2012г. има увеличение с 6%, като и значително по-малките общини, вече са обхванати.

Най- голям е делът на разположените контейнери за събиране на НУПБА в търговските обекти, следван от административните сгради и офиси. Добра практика, която се потвърждава през последните години е разполагане на контейнери за разделно събиране на НУПБА в офисите, т. нар. „зелени офиси“. Системата за разделно събиране на НУПБА е изградена от ООп. Системата за разделно събиране на НУАБА е изградена от ООп, лица с индивидуално изпълнени на задълженията и лица, притежаващи документ за извършване на дейности с НУБА.

IV. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА

IV.1. Пуснати на пазара батерии и акумулатори

Справка за пуснатите на пазара БА по периоди и обобщена такава, се публикува на интернет страницата на ИАОС: http://eea.government.bg/bg/prev_nsmos/waste/ba/index.html.

Количествата пуснати на пазара батерии и акумулатори са обобщени по вид на БА (портативни, индустриални, автомобилни), съгласно, информацията получена от ООп, лицата изпълняващи задълженията си индивидуално и лицата, които заплащат продуктова такса в ПУДООС, предоставили справка (табл.2).

Табл.2. Справка за пуснатите на пазара БА

Пуснати на пазара на Република България батерии и акумулатори		
Вид на батериите и акумулаторите	Количество /т/	Период
Портативни	683,491	01.01 – 31.12.2013
Автомобилни	9 252,623	
Индустриални	1 719,051	
Портативни батерии и акумулатори, пуснати на пазара, но изнесени или изпратени от страната, преди да са придобити от краен потребител		
Вид на батериите и акумулаторите	Количество /т/	Период
Портативни	6,853	01.01 – 31.12.2013

Източник: ИАОС

IV.2. Събрани негодни за употреба батерии и акумулатори

Събраните НУБА се обобщават по вид (портативни, автомобилни, индустриални), съгласно годишните отчети постъпила в ИАОС.

Табл.3. Справка за събраните НУБА

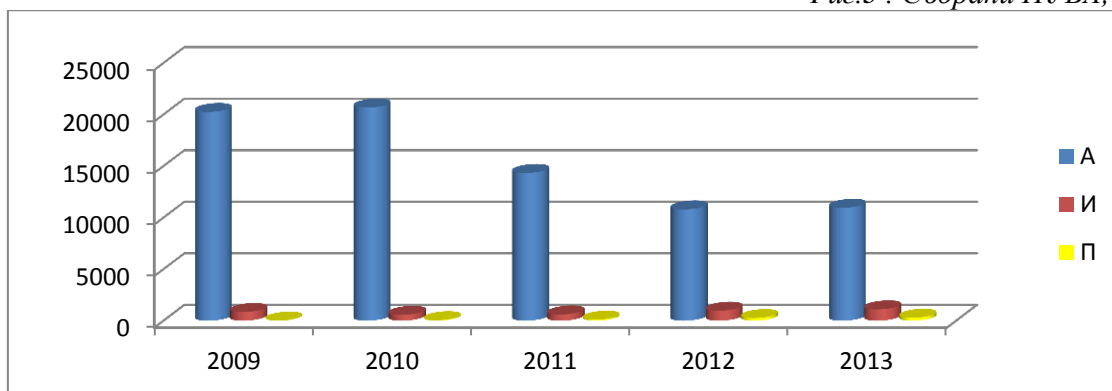
Справка за събраните НУБА		
Вид на негодните за употреба батерии и акумулатори	Количество /т/	Период

Портативни	291,744	01.01 – 31.12.2013
Автомобилни	10 954,164	
Индустриални	1 103,987	

Източник: ИАОС

За последните 5 години събраните различни видове НУБА са представени на фиг.3, като съотношението между различните видове събрани НУБА се запазва през годините. Като положителна тенденция се отчита увеличаване на количествата на събраните НУИБА и НУПБА.

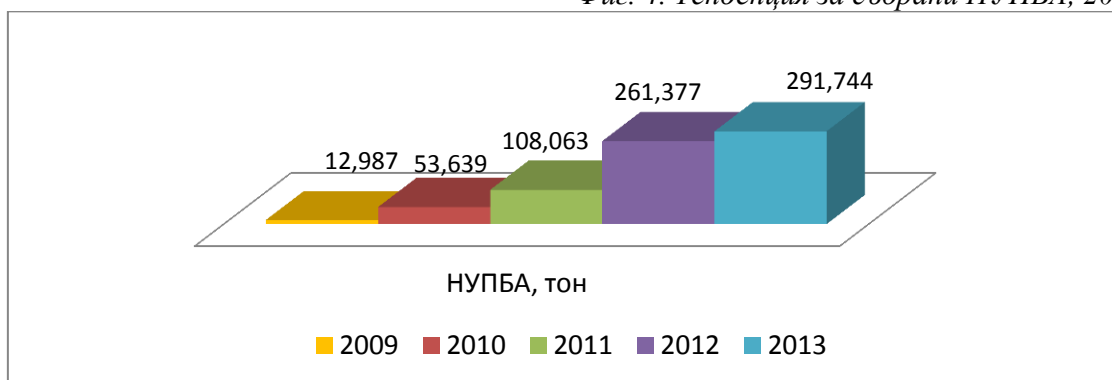
Фиг.3 . Събрани НУБА, сравнение.

Източник: ИАОС

На фиг. 4 е представена тенденция за пет годишен период за събраните НУПБА. Наблюдава се значително увеличение на събраните НУПБА, с всяка изминала година от влизането в сила на Наредбата.

Фиг. 4. Тенденция за събрани НУПБА, 2009г.-2013г.

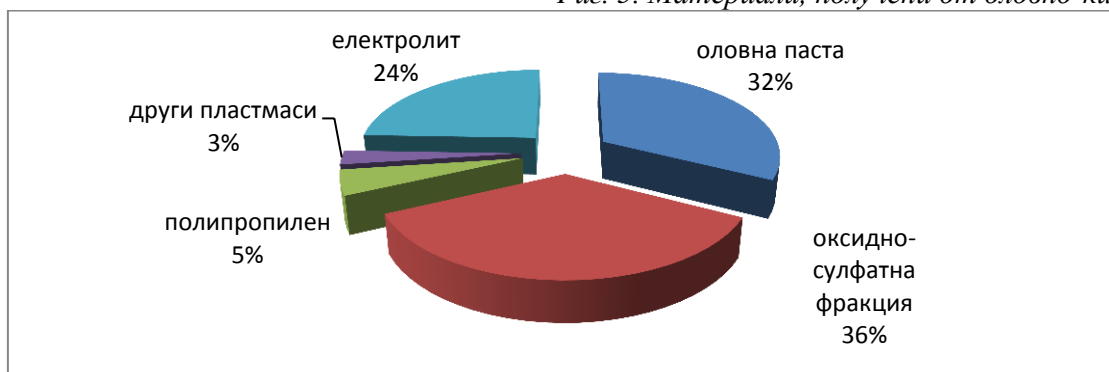
Източник: ИАОС

IV.3. Рециклирани НУБА

През 2013г. информацията за рециклираните НУБА е получена съгласно форматите, реда и сроковете на Наредба № 2 (отм.). И през 2013г. в страната има три работещи инсталации за рециклиране на оловно-кисели батерии и акумулатори и една инсталация за предварително третиране алкални батерии.

Основните материали, които се образуват от оловно-киселите НУБА са: олово, оксидно-сулфатна фракция, електролит, полипропилен и други пластмаси. На фиг. 5 е показано количеството и вида на получените материали.

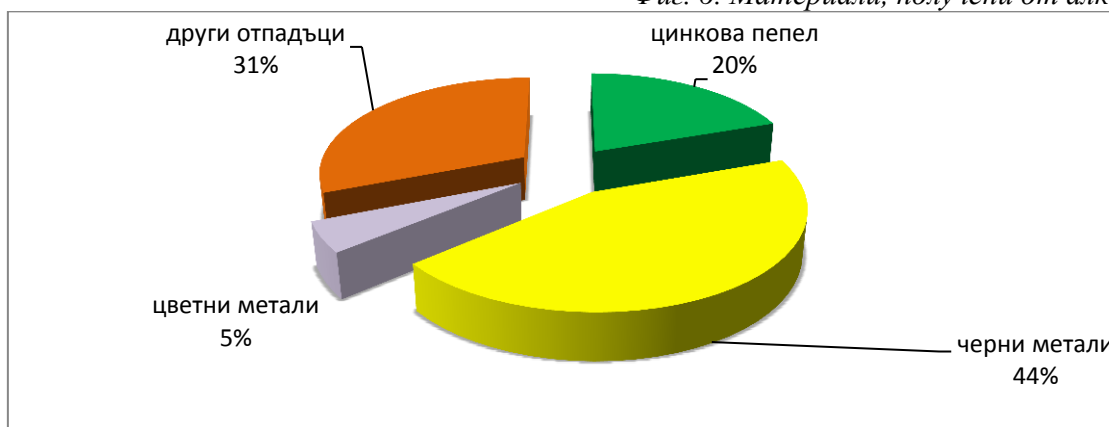
Фиг. 5. Материали, получени от оловно-кисели НУБА

Източник: ИАОС

Основните материали, които се образуват от алкалните НУБА са: черни метали, цветни метали, цинкова пепел и други. На фиг. 6 е показано количеството и вида на получените материали.

Фиг. 6. Материали, получени от алкални НУБА

Източник: ИАОС

Ефективността на рециклиране постигната от инсталациите в Р България през 2013г. са както следва:

1. „Монбат” АД (инсталация за рециклиране на оловни акумулаторни батерии) - степен на рециклиране на материалите – 98.5%, степен на рециклиране на оловото – 95%;

2. „КЦМ” АД (инсталация за рециклиране на оловни акумулаторни батерии) - степен на рециклиране на материалите – 96%, степен на рециклиране на оловото – 98%;

3. „Ел бат” АД (инсталация за рециклиране на оловни акумулаторни батерии) - степен на рециклиране на материалите – 97%, степен на рециклиране на оловото – 98%.

4. „Макметал холдинг” АД (инсталация за предварително третиране на алкални батерии).

През 2013 г. по данни от събраните НУБА, 12 059 тона оловно-кисели, 1171 тона алкални и 120 тона други НУБА са предадени за оползотворяване в т. ч. рециклиране.

Организациите по оползотворяване и лицата, индивидуално изпълняващи задълженията си сключват договори с лица, които извършват дейности по събиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци. От името на ООп са предадени за рециклиране около 27 тона смесени портативни и никел-кадмиеви батерии и акумулатори за рециклиращи предприятия в Германия, 3 тона никел-метал хидридни и литиево-йонни батерии и акумулатори за Франция.

IV.4. Изпълнение на целите по разделно събиране и рециклиране на НУБА

Съгласно Заповед № РД-388/20.05.2013г., доказали изпълнение на задълженията си по Наредбата са:

- „Екобатери” АД;
- „Нуба Рециклиране” АД;

- „Норд Елрециклинг” ЕАД;
- „Рекобат” АД;
- „Национална Организация по Оползотворяване и Рециклиране на Отпадъци” АД;
- „Трансинс Батери“ ООД;
- „Екобулбатери“ АД;
- „Монбат” АД.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО СЪБИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Целите за събиране на НУПБА се постигат поетапно, съгласно сроковете по § 3 на ПЗР от Наредбата като за 2013г. трябва да се събере количество НУПБА, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 35%.

Коефициентът на събираемост (КС) % се изчислява по Приложение № 2 към чл.17, ал.2:

$$КС_1 (\%) = [3 * C_1 / (П_{00} + П_0 + П_1)] * 100 = 35$$

През 2013г. страната е събрала НУПБА, в количество, отговарящо на нормативно заложения коефициент на събираемост (КС₁ = 45,98%).

Коефициентът на събираемост на НУИБА и НУАБА се изчислява по формулата:

$$КС_n (\%) = [3 * C_n / (П_{n-1} + П_{n-2} + П_{n-3})] * 100$$

За НУАБА КС_n = 100%, а за НУИБА КС_n = 25%

През 2013г. страната е събрала НУАБА и НУИБА, в количества, отговарящи на нормативно заложения съответен коефициент на събираемост.

VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕЦИКЛИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Всички събрани НУБА, включително и тези отделени в резултат на предварително третиране на ИУЕЕО и на разкомплектоване на ИУМПС се предават за предварително третиране, рециклиране и/или оползотворяване.

Р България е изпълнила целта за рециклиране на материалите, съдържащи се в оловно-киселите батерии и акумулатори.

Постигната е възможно най-висока степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в оловно-киселите батерии и акумулатори .

През 2013 г. и четирите инсталации за предварително третиране на НУБА са постигнали степента на рециклиране.

Постигната е степента на рециклиране на материалите, съдържащи се в другите НУБА.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От събраната и обработена информация за 2013г. може да се направят следните заключения:

- Изпълнени са целите за събиране на НУПБА.
- Изпълнени са целите за събиране на НУИБА и НУАБА.
- Изпълнени са целите по рециклиране на оловно-кисели НУБА.
- Изпълнение са целите по рециклиране на алкални НУБА.
- Седем са действащите организации по оползотворяване на НУБА.
- Едно лице, изпълнява задълженията си по Наредбата индивидуално.
- Подобрена е системата и е разширен обхватът за разделно събиране на НУБА .